

Que no ens espantin

Diu en –i ha passat a la categoria de tòpic– que quan als Estats Units es ternenen la resta del món emmalalteix de pulmonia.

En aquest cas, ja podem començar a tramitar la baixa, perquè l'esternut de la *General Motors* és de campionat. Després de dos anys consecutius d'experimentar pèrdues considerables, han assolit un rècord que fa història: l'any 1991, la fàbrica d'automòbils més gran del món va sofrir uns resultats negatius valorats en 450.000 milions de pessetes. Això de 'resultats negatius' deu ser una mena d'eufemisme per no parlar clarament d'una picada de dits monumental. I coincideix amb el pronòstic que s'ha fet tan popular: sembla innegable que la resta del món es troba malament. És simptomàtic que la crisi esmentada afecti una fabulosa productora de cotxes, que gairebé es podria dir que són l'emblema de la nostra època, els reis de la recreació. Què pot haver passat?

Doncs que es veu que els americans s'han adormit una mica, com si fos raonable el retret que els va fer, cortesament, una altra personalitat japonesa: els digué que viuen per damunt de les seves possibilitats, i que han de treballar més i resignar-se a guanyar menys. És un consell destinat a una pèrdua universal de simpaties, perquè ens havia fet l'efecte (engrescador) que la civilització occidental ens prometia justament el contrari, o sigui treballar cada vegada menys i guanyar cada vegada més. Fins i tot havíem arribat a creure que el progrés consistia, precisament, en això.

He esmentat la civilització occidental amb una certa precipitació i, ara, a salts de ratlla, em ve a la memòria que un escriptor europeu, temps enrere, ja ens va fer observar que els obrers egip-

cis de l'antigor ja tendien a treballar cada vegada menys. N'eren un exemple les piràmides: les començaven amb una base amplíssima i a mesura que alçaven pedra sobre pedra, feien les plataformes cada cop més petites, fins a acabar el monument en punxa. Són evidències que fan pensar que la cosa ve de lluny. Però, pensant, pensant, crec que ni tan sols els japonesos no trobarien la manera de construir les piràmides al revés, o sigui cap per avall. Tot deu obeir a unes raons profundes que –tant de bo que no l'erri– ja anirem descobrint de mica en mica.

Pere Calders